

391.01 Régi jó Budapest

Az emberi — főleg a női — természetnek egyik fontos kreációja a divat. Nagy szerepet játszott ez Budapest régebbi évtizedeiben is és jókora réseket ütött sok férj-uramnak pénzügyi stabilitásán — szeszélyes változataival. Mert a divat sohasem volt állhatatos. Folyton változott. Gondoskodtak erről a szövetgyárosok, a női szabók, a masamódok (így hívták a női kalapkészítőket) meg számos egyebek, akiknek más gondjuk nem is volt, csak divatot „csinálni“.

Budapest közönségének híres jó izlése volt. Európaszerte „kis Páris“-nak becézgették, kifinomult izlése és világvárosias hajlamai miatt.

A budapesti nőnek mindenha két fő attrakciója volt: a cipő és a kalap. Párison kívül nem is tudtak sehoh a világon olyan szép női cipőket csinálni, mint Budapesten. Ehhez természetesen szép lábak is kellettek és ez az adottsága meg is volt a budapesti női világnak. A régi generáció nem igen látott az utcán bokán felüli női lábakat. A mai ifjúságnak ez bizonyára érthetetlen és hihetetlen. Tény azonban, hogy igen nagy esőnek és csatakos időnek kellett lennie, amikor hölgyeink a járdán karjukra emelték az akkori divat szerinti hosszú, uszályos („sleppes“) utcai ruhájukat és így alig néhány centiméter magasságra kivillanhatott karcsú bokájuk. A kávéházak ablakai megteltek bohó és mohó kíváncsiakkal, akik dülldelt szemekkel tanulmányozták a női lábaknak bokán felüli rythmusát...

... Es war post Christi natum ich weiss schon nicht das Datum...

És a kalapok? Műremekek voltak egytől-egyig. A Belvárosban sok utcán végig lehetett járni, ahol nem is volt más üzlet, csak női „kalapszalón“. Minden évszaknak megjött a maga külön divatja — Párisból, ahol a masamódok kongresszusán (úgy bizony!) hitelesen megállapították az elkövetkezendő kalapcsodák divatját. Télen szalmakalap, nyáron posztókalap s rajta madárjészektól virágerdőig és kolibrítól kőszáli sasokig egy egész állatkert.

A költők is megénekeltek műsájuknak egy-egy kalapremekét. Néha komolyan, néha tréfásan. Országos hírű volt Nagy Endre kabaréjában Medgyássi Irma kalapdala, amelynek refrénje így szólt:

„Kalapom egy egyszerű kalap...“

Vagy hat strófában sorolta fel ebben a dalban, hogy mi minden van az „egyszerű“ kalapon.

Ne higgyük azonban, hogy csak a budapesti nőknek volt érzékük a divat változásai iránt. A budapesti férfivilág is sok eredetiséget „kreált“ a divat terén. Báró Podmaniczky Frigyes (aki egyidőben a Közmunkatanács elnöke, az Operaház intendánsa és a liberális politikai világnak egyik vezére volt) állandóan „pepita“ szövetruhában, felül bugyogós, a'ul szük nadrágban és télen-nyáron szürke köcsöskalapban (cylinder) járt. Gromon Dezső, a világsi gavallér, aki életének javarészét mint honvédelmi államtitkár töltötte el, csak pepita nadrágban, fekete zakóban és lapos szélű cylinderkalapban volt állandóan látható. Szürkeselyem Lavalliére-nyakkendője széles csokorra művésziesen kötve takarta el „Vatermörder“-nek nevezett, erősen kihajtott gallérját. Kiváló divatfigura volt a közismert „Freystädler“ is, akinek feltűnő maszkja és hóbortos divat-viselkedése versenyt futottak. Nagyon eredeti volt Katona Nándor állandó zöld puha kalapja is. A Tatra havas vidékeinek kiváló festőjét egyszer megkérdezte egyik barátja:

— Hogyan lehetséges, hogy te éveken át viseled ugyanazt a kalapot és az mégsem látszik elnyútnak?

A festőművész úgy érezte magát erre a kérdésre, mint a bűnöző, akit tetten érnek.

— Elárulom neked a titkot, de, kérlek, ne mondd el senkinek. Évtizedekkel ezelőtt Londonban 150 ilyen kalapot vettem. A kereskedő egész készletét. Még van vagy 130 darabom...

Ilyen „divat“ is volt ebben a korszakban, amelynek sok bűne lehetett, de annyi bizonyos, hogy boldog volt mindazok számára, akik nem is sejtették tudat alatti „együgyűségüket“. Dr. Kovács Jenő

Közp. nyomat. XX. é. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságikkek				Oszályozás	
Szerző:		Cím:		Tárgy	391.01
Forrás:		1911. dec. 14.		Hely	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)	Idő	1911 -
				Személy	
				Helyszáma	

Budapest székesfőváros Helynyomdája 1941 — 9086